

[Socialministeren]

elig tid har en meget stor gruppe af ældre over 80 år. Det er altså især gruppen af de meget gamle, der vokser.

Andre steder læser vi – og mange af os oplever det da heldigvis også personligt – at det billede, vi hidtil har haft af de ældre som skrøbelige væsner, der er sat uden for samfundslivet, ikke passer. De kommende generationer af gamle vil helt sikkert som en naturlig ting fortsætte et udadvendt og aktivt liv langt hen i pensionisttilværelsen.

Den ældrepolitik, vi skal tilrettelægge, skal derfor både tage højde for, at de allerfleste ældre både kan og vil leve en tilværelse på egne præmisser, og for et stigende antal meget gamle, der har brug for støtte og pleje i varierende omfang.

På det økonomiske område vil jeg tage hul på løsningen af det såkaldte samspilsproblem. Der vil blive fremsat forslag, der sikrer bedre fysiske rammer for de ældre, og pakken vil indeholde bud på en bedre tilrettelæggelse af de nødvendige servicefunktioner, der er med til at forme den sociale del af pensionisternes tilværelse.

Forslagene er udarbejdet ud fra en målsætning om, at vi skal udnytte de positive ressourcer i begyndelsen af alderdommen og dermed udskyde de negative sider ved at blive gammel. Vi har nok hidtil i for høj grad koncentreret os om det, de ældre ikke kan, og derpå om at lappe skaderne i den sidste del af alderdommen.

Det er naturligvis til gavn for brugerne af systemerne, men det sikrer også, at man opnår den største nyttevirksomhed af de anvendte midler.

Det sidste synes jeg er helt legitimt, og jeg er overbevist om, at kvaliteten også bliver bedre.

Men først til pensionisternes økonomiske vilkår.

Det har i flere år været erkendt, at pensionisternes såkaldte samspilsproblem er stort, urimeligt og uheldigt. Jeg vil ikke lade det blive ved programerklæringer om, at der engang med tiden skal gøres noget. Der skal gøres noget ved det nu.

Samspilsproblemet har for det første sammenhæng med, at der skal betales almindelig indkomstskat af ekstraintægter. Dernæst medfører ekstraintægterne, at nogle eller alle elementer i den sociale pension bliver

reduceret eller bortfalder, ligesom betalingen for serviceydelser som hjemmehjælp stiger.

Disse reguleringer kan alt i alt medføre, at den samlede disponible indtægt falder, eller at ekstraintægten giver en meget minimal forøgelse af den disponible indtægt i forhold til den pensionist, der ikke har indtægter ved siden af den sociale pension. Problemet er naturligvis størst for den pensionist, der i princippet er berettiget til flere supplerende ydelser.

Der har for så vidt været bred enighed om, at det ikke er rimeligt, at pensionister, der har ekstraintægter, i realiteten får en meget beskedent gevinst af disse supplerende indtægter. Samspilsproblemet har derfor også været endevendt i diverse rapporter og betænkninger i de sidste 10–15 år.

Ældrekommissionen foreslog at indføre en ældreydelse. Ydelsen skulle omfatte de faste tillæg til pensionen, boligydelse og hjemmehjælp. Disse ydelser, der aftrappes ved stigende indtægter, skulle samles i én indkomstafrappet ydelse. Formålet hermed skulle således være at løse det samspilsproblem, der opstår, når flere indkomstafhængige ydelser spiller sammen.

Også efter afslutningen af ældrekommissionens arbejde har samspilsproblemet været bearbejdet, senest i pensionsudvalgets betænkning fra november 1984. Udvalget stillede 2 forslag, der skulle afhjælpe problemerne.

Begge forslag forudsatte, at forskellige indkomstafhængige ydelser skal aftrappes i forlængelse af hinanden. De var udarbejdet ud fra den målsætning, at en ekstraintægt ikke måtte bevirke, at den pågældende i realiteten ville blive dårligere stillet.

Siden afgivelsen af pensionsudvalgets betænkning har Socialministeriet arbejdet videre med at finde den rette løsning på samspilsproblemet. Som det formentlig er bekendt, er det intet problem teknisk set at undgå samspilsproblemer. Det er et spørgsmål om at ville afsætte tilstrækkelige midler til formålet. Jeg har denne vilje, fordi vi simpelt hen ikke kan være andet bekendt.

Men at finde den rigtige afbalancerede løsning på pensionisternes samspilsproblem er ikke nogen let opgave. Alle ydelser til pensionister kunne selvfølgelig gøres uafhængige af indkomsten. Dette giver imidlertid